

Către: Victoria Belous
Ministru al Finanțelor

Copie: Dumitru BUDIANSCHI
Președinte al Comisiei Naționale a Pieței Financiare

Nr. 122 din 26.11.2024

Ref.: Propuneri și recomandări la Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare)

Stimată doamnă Belous,

Vă salutăm din numele Camerei de Comerț Americane din Moldova (în continuare „AmCham Moldova”).

Urmare examinării proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea cadrului de protecție a drepturilor consumatorilor de servicii financiare), adresăm următoarele propuneri și recomandări de îmbunătățire, fiind esențial ca noile reglementări să nu impună sarcini administrative excesive sau disproporționate care ar putea periclita eficiența operativă și inhiba inovația în sectorul serviciilor financiare.

I. La Art. I - Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117 – 126 BIS), cu modificările ulterioare.

1. La art. 4 este prevăzută completarea cu alineatul (2⁴).

Atragem atenția că scopul oricărei răspunderi (civile, penale, administrative, contravenționale) este inerent legat de conceptul de vinovăție. Excepție de la această regulă este răspunderea civilă a părinților pentru prejudiciile cauzate de către copii minori și răspunderea comitentului (angajatorului) pentru fapta prepusului (salariatului). În această ordine de idei, nu pot fi sancționați de către CNPF subiecții care anterior au deținut calitatea de profesioniști pe piața financiară nebancaară (cedenți) pentru încălcările comise de către terți (cesionari). Or, fiecare participant este responsabil pentru faptele (acțiunile și inacțiunile) comise. Or, atât Codul Contravențional, cât și codul penal stabilesc principiile individualizării pedepselor, potrivit căruia (i) fiecare este răspunzător pentru faptele comise, și (ii) în lipsa faptei prejudiciabile nu pot exista sancțiuni. În temeiul celor menționate, se propune excluderea alin. (2)⁴ din proiect.

2. La art. 9 este prevăzută completarea alin. (1²) cu al doilea enunț cu următorul cuprins:

„Termenul în care procedura administrativă de control trebuie finalizată nu va depăși 180 de zile.”;

Conform experienței aferente procedurilor administrative de control, CNPF restricționează, deseori, răspunsul participanților la 3-5 zile. Astfel, pentru asigurarea unui echilibru eficient între drepturile participanților și capacitatea CNPF de a acționa eficient, ar fi prudent să fie reglementat și un termen rezonabil pentru participanți de a răspunde solicitărilor CNPF. Acest lucru ar contribui la evitarea întârzierilor nejustificate și la menținerea unui cadru de reglementare echitabil.

De asemenea, termenul procedurii administrative ar trebui să fie unul general, fără a favoriza anumite autorități publice în raport cu altele. Or, prin Codul Administrativ s-a dorit codificarea normelor din domeniul administrativ și aplicarea uniformă a acestora. Menționăm, că termenul de general de 30 de zile în interiorul căruia urmează a fi efectuată procedura administrativă este motivat și suficient, legiuitorul stabilind la art. 60 alin. (4) și (5) posibilitatea extinderii la cel mult 90 zile a termenului procedurii administrative, cu stabilirea, că se admite prelungirea în cazuri excepționale, de o complexitate deosebită. Similar, mai multe autorități publice exercită controlul public de o înaltă complexitate, în temeiul normei generale – de 30 de zile, spre exemplu Serviciul Fiscal de Stat, etc. E nejustificat stabilirea unui termen de 6 ori mai mare decât termenul general prevăzut de Codul administrativ, care este actul normativ de bază obligatoriu pentru executarea autorităților publice în exercitarea controlului public. În această ordine de idei, considerăm rezonabil păstrarea termenului de 30 zile statuat în art. 60 Cod Administrativ.

3. La art. 9 este prevăzută introducerea unui nou alineat (1⁷) cu următorul cuprins:

„(1⁷) În cazul contractării unui credit cu titlu de cumpărătură de control, profesionistului i se restituie doar valoarea totală a creditului sau suma inițială debursată (în cazul liniei de credit).”

Propunerea dată vine în contradicție vădită cu art. 46 din Constituție. Potrivit normei constituționale, *„dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sânt garantate. Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire”*. În această ordine de idei, solicităm excluderea posibilității efectuării unei cumpărături de control în cazul contractelor cu executare succesivă, inclusiv contractelor de credit. Între altele, planează riscul contractării unor credite ipotecare (pe un termen de 30 ani) cu titlu de „cumpărătură de control” și utilizarea gratuită a resurselor creditorilor.

Totuși, în cazul în care autorul insistă asupra păstrării propunerii, considerăm necesară reglementarea anumitor limite în cadrul cumpărăturilor de control, și anume clarificarea periodicității și termenului în care urmează a fi rambursată valoarea creditului.

Respectiv, se propune limitarea rambursării fără costuri în termen de până la 14 zile, similar cu dreptul de revocare a contractului. În caz contrar, urmând a fi achitat creditul plus costurile conform prevederilor contractuale.

De asemenea, urmează a fi menționate actele în baza cărora va fi informat profesionistul și va fi delimitată cumpărătura de control. Fiecare tranzacție are anumite costuri (procesarea informației, păstrarea datelor, accesul pentru birourile de credit, etc.), respectiv, este absolut necesară limitarea cumpărăturilor de control cât și limitarea termenului de rambursare a valorii totale a creditului.

4. Se propune completarea alineatului (3), art. 18 și expunerea în următoarea redacție:

*„(3) Transparența în procesul decizional al Comisiei Naționale se asigură prin publicarea deciziilor pe marginea examinării petițiilor **care au obținut puterea lucrului decis conform art. 140 din Codul administrativ**, pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în condițiile și în modul prevăzut de prezenta lege și regulamentul propriu.”*

Tot aici, se propune completarea art. 18 cu un alineat nou (4) în următoarea redacție:

„În scopul asigurării principiului transparenței decizionale, Comisia Națională a Pieței Financiare va asigura publicarea răspunsurilor pe marginea examinării petițiilor în care procedura administrativă a fost finalizată în lipsa constatării încălcărilor”.

Raționamentul acestei completări rezidă în faptul că publicarea deciziilor până ca acestea să obțină statut definitiv este prematură și contravine art. 140 din Codul administrativ; poate nejustificat prejudicia reputația participanților profesioniști. Or în caz de contestare a deciziei, CNPF nu publică dezmințire că decizia sa anterioară a fost anulată. La fel, CNPF nu publică deciziile sale prin care petițiile consumatorilor au fost respinse ca neîntemeiate, astfel se creează percepția publică eronată despre situația reală și se încalcă principiul transparenței procesului decizional.

De asemenea, ar fi utilă detalierea acestei prevederi conform practicii utilizate în cadrul BNM, în special în partea ce ține de publicarea sancțiunilor conform art. 75³ din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei.

În practică, autoritatea de supraveghere publică inițial pe pagina-web oficială decizia, și doar ulterior o expediază profesionistului (peste 5-7 zile), iar publicarea informației pe pagina-web creează un impact puternic asupra imaginii profesionistului, fără ca profesionistul să dispună de anumite detalii pentru a putea reacționa la opinia publică. (Comentariu valabil și pentru propunerile de modificare a art. 20).

5. La art. 20, se propune modificarea alin. (7) în următoarea redacție:

„Deciziile Comisiei Naționale pot fi publicate pe pagina web oficială a Comisiei Naționale, în termen de 10 zile de la data când a expirat termenul de contestare a actului administrativ. În cazul în care Decizia a fost contestată, acesta poate fi publicată după ce hotărârea instanței a devenit definitivă.”

Considerăm faptul că publicarea deciziilor Comisiei Naționale atâta timp cât acestea pot fi supuse controlului judiciar pot provoca prejudicii nepatrimoniale și patrimoniale iremediabile. Prevederea legală din proiect în forma sa inițială este nerezonabilă, și vine în contradicție cu prevederile ce vizează secretul bancar, dar și prezumția nevinovăției, potrivit căruia, o persoană juridică nu poate fi considerată vinovată decât în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive. În ipoteza în care un act administrativ individual defavorabil emis în privința unui creditor s-ar publica pe pagina web, iar ca finalitate, actul respectiv ar fi anulat în instanța de judecată sau ca rezultat al examinării cererii prelabile depuse către CNPF, publicarea prematură a respectivei decizii ar atenta la reputația și imaginea creditorului și ar aduce atingeri principiului legalității. Mai mult, la art. 20, se indică că deciziile CNPF se vor publica pe pagina web oficială în cel mult 10 zile de la data adoptării. Deciziile se contestă în termen de 30 de zile, respectiv este nejustificată și prematură publicarea acestora. Se mai indică, că se vor anonimiza doar datele petentului, și alte date pe care CNPF le consideră că pot afecta interesele petentului. Respectarea drepturilor consumatorilor urmează a fi efectuată în egală măsură, cu asigurarea principiilor generale de drept aplicabile ambelor părți – atât petentului consumator, cât și după caz, a unei instituții financiare. Or, în cazul în care instanțele judecătorești vor anula actele administrative ale Comisiei, prejudiciul provocat prin publicarea actului administrativ anulat nu mai pot fi remediate. În această ordine de idei, solicităm consolidarea cadrului legal existent pentru protejarea drepturilor profesioniștilor în domeniul financiar. Atragem atenția că prevederi similare se atestă și în pct. 22 din Hotărârea nr.57/11 din 01.11.2022 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare. Astfel, potrivit normei citate, *„Comisia Națională este în drept să nu publice comunicate informative, decizii și extrase din decizii pe pagina sa web oficială și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, în cazul în care consideră că dezvăluirea acestei informații poate dăuna realizării atribuțiilor de supraveghere și control, poate cauza prejudicii clienților persoanelor licențiate sau autorizate și/sau investitorilor și/sau poate periclita funcționalitatea pieței financiare nebankare și activitatea participanților acesteia.”*. În această ordine de idei, considerăm oportună posibilitatea publicării deciziilor, doar după ce acestea devin definitive.

6. La art. 23, propunem modificarea și expunerea alin. (3) în următoarea redacție:

„Suspendarea executării actelor Comisiei Naționale, altele decât cele prevăzute la alin.(1¹), poate fi dispusă de Comisia Națională la cererea participanților la procedura administrativă, depusă în cadrul procedurii prealabile sau de instanța de judecată și doar în cazul în care sânt întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) motivele invocate de participant în susținere poziției sale sânt pertinente și bine întemeiate și este un caz prima facie împotriva legalității actului contestat;

b) participantul prezintă argumente care au o bază factologică precum că circumstanțele cauzei reclamă dispunerea urgentă a suspendării executării actului administrativ contestat pentru a evita prejudicierea gravă și ireparabilă a intereselor reclamantului;

c) prejudiciul care ar putea fi cauzat participantului depășește interesul public urmărit prin emiterea actului administrativ contestat.”.

Prin prisma art. 23 din Codul administrativ, *„autoritățile publice și instanțele de judecată competente acționează respectând principiul egalității și nediscriminării. Autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să trateze în mod egal persoanele aflate în situații similare. Atât în cadrul procedurii administrative, cât și în cadrul procedurii de contencios administrativ sau ca rezultat al acestora, nicio persoană nu poate beneficia de privilegii, nu poate fi dezavantajată, lipsită de drepturi sau scutită de obligații pe motiv de rasă, origini familiale, sex, limbă, cetățenie, apartenență etnică, religie, convingeri politice sau ideologice, educație, situație economică, condiție socială”.*

Prevederi similare se atestă și în art. 16 din Constituție. În această ordine de idei, petiționarul urmează să posede aceleași drepturi procesuale ca toți participanții la procedura administrativă, pentru a nu încălca dreptul la un proces echitabil consfințit de art. 6 din Convenția Europeană. Așa cum a fost dezvoltată în jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, principiul egalității armelor constituie unul dintre pilonii dreptului la un proces echitabil, în lipsa unei asemenea garanții nu ar putea fi atins scopul procesului, iar calitatea actului de justiție ar putea scădea datorită inegalității sau aparenței de inegalitate.

II. La Art. II - Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 126 – 131, art. 507), cu modificările ulterioare.

1. La art. 2 este prevăzută completarea alin. (1) cu al doilea enunț cu următorul conținut:

„Dispozițiile din prezenta lege se aplică corespunzător garantului (fidejursorului) consumator în măsura în care aplicarea nu este exclusă de particularitățile calității de fidejutor.”.

În acest sens, se extind drepturile consumatorilor debitori și în raport cu fidejursorii consumatori, inclusiv de a înainta reclamații față de creditori, precum și a depune petiții către CNPF în raport cu acțiunile/inacțiunile creditorilor, inclusiv de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale.

Această propunere este considerată a fi contraproductivă.

Conform prevederilor art. 3 din Legea nr. 202/2013 (privind contractele de credit pentru consumatori), notiune de consumator se definește în felul următor:

*„consumator – persoană fizică care intenționează să comande ori să procure **sau care comandă, procură ori folosește produse și servicii** pentru necesități nelegate de activitatea de antreprenor sau cea profesională;”*

Aceeași definiție se conține și în art. 1 din Legea nr. 105/2003.

Conform definiției stipulate la art. 3 din Legea 202/2013, *contractul de credit pentru consumatori se definește ca și „contract prin care un creditor acordă sau se angajează să acorde unui consumator un credit sub forma de amânare la plată, împrumut sau alte facilități similare, cu excepția contractului pentru prestarea de servicii în mod continuu sau pentru furnizarea de bunuri de același fel, atunci când consumatorul plătește pentru acestea în rate, pe toată durata furnizării lor;”*.

După cum rezultă din toate normele citate mai sus, pentru a avea calitate de **consumător, persoană trebuie personal să comande, să procure ori să folosească produse și servicii, adică urmează personal să beneficieze de suma creditului.**

Fidejuratorul, însă, nu îndeplinește această definiție deoarece rolul său nu implică accesarea sau utilizarea directă a serviciilor sau produselor furnizate de creditor. Prin natura sa, fidejusiunea reprezintă o garanție colaterală, iar fidejuratorul nu beneficiază în mod direct de creditul contractat.

Prin urmare, extinderea dispozițiilor destinate consumatorilor către fidejutori ar putea crea o confuzie conceptuală, deoarece cele două roluri sunt fundamental diferite. Consumatorul beneficiază de serviciul financiar (creditul), în timp ce fidejuratorul doar garantează obligațiile consumatorului, fără a avea vreo legătură directă cu obiectul creditului sau utilizarea acestuia.

Imposibilitatea practică pentru fidejutor de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale:

Conform art. 1072 Cod Civil, clauzele abuzive sunt doar acele care nu au fost negociate în mod individual cu consumatorul. Fidejuratorul, însă, nu participă la negocierea contractului de credit, ci doar acceptă să garanteze obligațiile consumatorului pe baza termenilor deja conveniți între acesta și creditor.

În acest context, fidejuratorul nu are cunoștință directă despre procesul de negociere, ceea ce face imposibil ca acesta să demonstreze existența unor clauze abuzive. Această situație ar putea duce la litigii inutile, în care fidejuratorii ar invoca abuzul fără a avea o bază factuală clară, ceea ce ar complica relația juridică și procesul de soluționare a litigiilor.

Garanțiile existente pentru fidejuratorii consumatori sunt deja suficiente

În conformitate cu art. 1662-1666 din Codul Civil, creditorii sunt deja obligați să furnizeze fidejuratorilor consumatori toate informațiile necesare privind riscurile asociate asumării fidejusiunii. Acest proces este reglementat suplimentar prin Hotărârea Guvernului nr. 251/2019, care impune consultarea prealabilă și independentă a fidejuratorilor de către un expert. Considerăm că aceste măsuri sunt suficiente pentru a proteja drepturile fidejuratorilor, fără a fi necesară o extindere a legislației privind protecția consumatorilor.

Prin introducerea unor reglementări suplimentare, precum dreptul fidejuratorului de a invoca caracterul abuziv al clauzelor contractuale, s-ar suprapune reglementările existente, creând complexitate inutilă și sporind riscul de litigii.

Aplicarea dispozițiilor destinate consumatorilor asupra fidejuratorilor ar putea crea un dezechilibru contractual între părțile implicate, aducând o incertitudine suplimentară asupra relației juridice dintre debitori, fidejutori și creditori.

Întrucât fidejuratorul ar beneficia de drepturi similare consumatorului, creditorii ar putea fi descurajați să accepte astfel de garanții, ceea ce ar duce la restrângerea accesului la finanțare pentru consumatorii care au nevoie de sprijin prin fidejusiune.

Având în vedere cele de mai sus, considerăm faptul că extinderea drepturilor consumatorilor asupra fidejuratorilor nu este necesară, fiind, de fapt, contraproductivă. Argumentele principale pentru excluderea acestei modificări sunt:

- **Rolurile distincte ale consumatorului și fidejutorului**, care nu permit aplicarea aceluiași reglementări în mod corespunzător.
- **Existenta unui cadru legal deja suficient**, care asigură protecția fidejutorilor consumatori în ceea ce privește riscurile fidejusiunii.
- **Riscul de litigii și incertitudine juridică**, care ar rezulta din introducerea unor reglementări redundante și neclare.

Pentru a proteja în mod echilibrat toate părțile implicate în contractele de credit, propunem excluderea modificării propuse și menținerea cadrului legislativ actual, care este suficient pentru a răspunde nevoilor fidejutorilor.

2. La art. 13, alin. (17), litera f) se propune excluderea sintagmei *„cu excepția cazului în care comerciantul a furnizat consumatorului produsul de o calitate și la un preț echivalent, dacă această posibilitate a fost prevăzută anterior contractului sau în contract.”*.

Atragem atenția că prin această normă se reglementează practica comercială incorectă care constă în comercializarea unui produs nesolicitat. Astfel, este evident că acesta nu putea fi prevăzut în contract sau anterior contractului, dacă nu a fost solicitat.

3. Se propune completarea art. 31¹, alin. (1) cu următorul text:

„Reclamația consumatorului poate fi depusă:

a) în formă scrisă, semnată olograf de consumator sau reprezentantul său împuternicit, depusă la sediul creditorului sau expediată prin poștă;

b) transmisă în formă electronică, cu respectarea cerințelor legale stabilite pentru un document electronic.

Reclamațiile anonime sau petițiile nesemnate precum și cele care nu au fost depuse în modul prevăzut nu se examinează.”

Această completare rezidă din practica CNPF privind soluționarea petițiilor, precum și din prevederile art. 75-76 Cod administrativ.

4. La art. 31¹, alin. (3), propunem modificarea termenului de soluționare a reclamațiilor de la 15 la 35 zile lucrătoare.

De asemenea, propunem completarea alin. (3) cu următoarea propoziție: *„care se prelungește în cazul în care negocierile dintre părți continuă, pe perioada negocierilor respective. După expirarea termenului de 35 zile lucrătoare, fiecare dintre părți este în drept să declare finalizarea negocierilor, prin notificare scrisă către cealaltă parte”*.

Atragem atenția că la moment, Legea nr. 114 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, acordă dreptul de a răspunde petiționarilor în termen de 15 zile lucrătoare, iar în cazuri excepționale acest termen poate fi prelungit. Totuși, termenul pentru primirea răspunsului final nu poate depăși 35 de zile lucrătoare de la primirea reclamației. Astfel în cazuri complexe, termenul de 35 zile lucrătoare se reduce la 15 zile calendaristice, ceea ce este nejustificat de puțin dacă sarcina este mult mai complexă decât oferirea unui răspuns unilateral, dar implică soluționarea unui litigiu, cu unele etape necesare a fi respectate (după caz, stabilirea de ședințe, înaintarea de oferte, purtarea de negocieri, încheierea unui acord). Considerăm că termenul de 35 zile lucrătoare acordat prin prisma legislației actuale este unul rezonabil pentru ca clientul să primească un răspuns argumentat la solicitările lui și să-i fie remediată situația. Mai mult ca atât, dat fiind faptul că soluționarea reclamațiilor devine o procedură obligatorie până la adresarea către CNPF, atât

profioniștii, cât și consumatorii vor avea interesul de a soluționa amiabil problema creată, iar aceasta implică negocieri care pot avea intervale mai mari de timp. Atragem atenția că Directiva (EU) 2023/2225 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 Octombrie 2023 privind Contractele de Credit de Consum și de abrogare a Directivei 2008/48/CE, inclusiv din acest motiv nici nu operează cu termeni exacti, fiindcă aceștia pot varia de la caz la caz. Directiva operează cu noțiunile de „termen rezonabil” sau „perioadă rezonabilă”. Ori, prin diminuarea termenului, este periclitată atingerea scopului acestei prevederi și un termen extrem de scurt nu poate fi catalogat drept unul rezonabil. La fel, o negociere poate implica o perioadă mai mare de timp. Astfel, considerăm oportună prelungirea termenului în cazul în care părțile discută și negociază anumite soluții proprii de soluționare, ori scopul este ca părțile să identifice o soluție de compromis proprie. Norma propusă este echilibrată, ori fiecare dintre părți poate notifica în mod unilateral încetarea procedurii de soluționare.

5. Propunem excluderea articolului 31² ce prevede furnizarea obligațiilor precontractuale în cazul contractului de depozit bancar. Ținând cont de faptul că băncile pun la dispoziția clienților, atât pe site-ul oficial cât și în cadrul sucursalelor, condițiile de acceptarea a depozitelor, precum și coșul produselor de depozit în care sunt stipulate detaliat ratele și condițiile produselor oferite, inclusiv a celor retrase din oferta curentă a băncii, considerăm inoportună furnizarea unei informații precontractuale în procesul de acordare a produselor de depozit. Mai mult ca atât, atragem atenția că potrivit art. 1741 din Codul Civil, *„Prin contractul de depozit bancar, banca sau o altă instituție financiară (bancă), licențiată conform legii, primește de la clientul său (deponent) sau de la un terț în folosul deponentului o sumă de bani, înscrisă la soldul contului de depozit deschis pe numele deponentului, pe care se obligă să o restituie deponentului după un anumit termen (depozit la termen) sau la cerere (depozit la vedere)”*.

În această ordine de idei, prin prisma art. 1741 Cod Civil, contul curent și contul de card ar putea fi considerate depozite la vedere. Astfel, solicităm precizarea în textul normei art. 31² că prevederile se referă anume la depozitul la termen. Totuși, susținem în continuare că informația furnizată de bănci aferent depozitelor este suficient de clară și transparentă, pentru ca un consumator să ia o decizie informată, iar orice alte obligații suplimentare de furnizare de noi formulare, nu vor atinge scopul scontat, dar în schimb vor transforma experiența clientului în una extrem de neclară și birocratică, cu semnarea multiplelor formulare neînțelese și necitite de clienți. Reamintim, în context, că la fel deponentului i se aduce la cunoștință, contra semnătură și informația privind garantarea depozitelor în bănci potrivit Legii. Nr.160/2023 (formularul aprobat de FGDSB fiind pe 2 file), atât la încheierea contractului, cât și cel puțin anual.

6. Se propune următoarea redacție a art. 31³, alin (2), litera e):

„rata anuală a dobânzii aferente depozitului, condițiile care reglementează aplicarea ratei anuale a dobânzii aferente depozitului și, unde este cazul (când acest indice este reglementat prin Lege sau de către Banca Națională), orice indice de referință aplicabil ratei inițiale a dobânzii aferente depozitului, precum și termenele, procedurile și condițiile în care variază rata anuală a dobânzii aferente depozitului, iar în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente depozitului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile”.

Atragem atenția că nici un indice aferent ratei dobânzii depozitului nu este reglementat de către legiuitor sau de către regulator. În această ordine de idei, pentru a nu pune în sarcina băncilor aplicarea unui indice nereglementat, analogic normei de la art. 13 al Legii nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori, propunem concretizarea acestei norme.

7. Propunem excluderea lit. l) de la alin. (2) a art. 31³ deoarece în conformitate cu prevederile Legii nr. 160 cu privire la garantarea depozitelor în bănci, art. 7 alin. (3), la încheierea unui contract de depozit, banca oferă spre informare și semnarea clientului formularul de informare a deponenților în care este prevăzut nivelul de acoperire și toate detaliile aferente garantării. Prin urmare, considerăm inoportun de a introduce în cererea contract de deschidere a contului de depozit suma depozitului garantat de Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, deoarece deja clientul este anunțat cu privire la aceste date. Prevedea propusă acum e o dublă reglementare, ce stabilește sarcini exagerate, or legiferarea drepturilor consumatorilor nu urmează a fi admisă cu dublarea prevederilor care stabilesc sarcini distincte pentru profesioniști, cu referire la același obiect.

8. Se propune excluderea literei h) a alin. (3) din art. 31³ deoarece este obligația fiscală a contribuabilului și este reglementată de către legiuitor prin prisma Codului Fiscal. Prin această normă se pune în seama profesionistului obligația statului de a aduce la cunoștința contribuabililor cuantumul impozitelor la data încheierii contractului. Ținând cont de faptul că statul în orice moment poate modifica cuantumul acestor impozite, profesioniștii sunt reticenți să includă asemenea obligații fiscale în contract, deoarece scopul contractului este reglementarea raportului contractual între părți și nu obligațiile contribuabililor față de stat, care rezultă din raporturi de drept public (la caz, contractul fiind instrument de drept privat).

Suplimentar, oricând ar putea apărea anumite poziții procesuale în contradictoriu, potrivit cărora să se indice că profesionistul avea obligația de a iniția încheierea unor acorduri adiționale în cazul în care prevederile legislației fiscale au fost modificate sau că profesionistul era obligat să revizuiască și această clauză în cazul acceptării unor alte modificări la contract (e.g. majorarea sumei depozitului). Considerăm faptul că mijlocul juridic potrivit de aducere la cunoștința contribuabililor ale obligațiilor fiscale este anume publicarea legilor și altor mijloace de informare, dar forma de contract nu este una potrivită. La fel, nu este potrivită includerea prevederilor legale obligatorii în contracte nici ca tehnică juridică, deoarece părțile contractului de depozit bancar probabil se vor afla în situația de a semna acorduri adiționale privind modificarea cuantumului impozitelor. La fel, în cazul care consumatorul nu dorește să semneze asemenea acord, contractul nu va fi modificat, dar în virtutea raporturilor de drept public, banca va reține cuantumul de impozit prevăzut de lege. Aceste exemple sunt în măsura să probeze că contractul nu ar trebui să includă asemenea clauză.

9. În partea ce ține de art. 31³ alin. (4) atragem atenția că există o discordanță între informația din Nota de fundamentare la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative și Proiectul de lege și anume: În proiectul de lege este scris: *„În cazul prelungirii automate a termenului de depozit, banca notifică consumatorul, cu cel puțin 15 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii”*.

În Notă (pag. 8) este scris: *„Totodată, se instituie obligativitatea băncii ca, în cazul prelungirii automate a termenului de depozit, să notifice consumatorul, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea termenului de depozit, despre noul termen prelungit de depozit și noua rată a dobânzii”*.

De asemenea, solicităm excluderea de la alin. (4) a expresiei *„și noua rată a dobânzii”*. Or, rata dobânzii deja este indicată în contractul de depozit, iar prelungirea contractului constă în faptul că raporturile juridice dintre consumator și bancă continuă în modul prevăzut de contract. Contractul s-ar putea referi la rata dobânzii aplicată de bancă pentru tipul respectiv de depozite propuse de bancă anume la data prelungirii sau prin referință la un anumit indice aplicabil la data prelungirii. Data prelungirii, fiind un eveniment viitor, s-ar putea ca banca să fie în imposibilitate să cunoască acel indice la o dată anterioară. Aducerea la cunoștință a ratei dobânzii la data ajungerii la termen a depozitului, și după caz la data prelungirii acestuia, nu creează un

dezechilibru semnificativ drepturilor consumatorului, or consumatorul nu va pierde dobânda calculată și va fi în drept să înceteze relațiile contractuale.

III. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78 – 84, art. 100), cu modificările ulterioare.

1. În partea ce ține de propunerile de modificare a Codului contravențional, considerăm neargumentată stabilirea amenzilor în cuantum atât de mare, nu este clar scopul acestora și motivarea pentru a fi implementate.

2. La art. 30 se propune completarea cu alin. (3¹) și (5) cu următorul cuprins:

„(3¹) Termenul special de prescripție pentru contravențiile prevăzute la art.84, art.278 alin.(1), (2) și (5), art.279, art.293² alin.(4)–(15), art.300, art.302–305, art.307, art.310¹, art.310³, art.344 alin.(4)–(5) este de 3 ani.

(...) (5) Termenul de prescripție curge de la data săvârșirii contravenției, iar în cazul contravențiilor menționate la alin.(3¹), termenul de prescripție curge de la data constatării contravenției.”

Considerăm faptul că introducerea unui termen special de prescripție pentru contravențiile din domeniul serviciilor financiare și a unui moment diferit de la care începe să curgă acest termen este nejustificată și discriminatorie față de normele generale de prescripție aplicabile altor tipuri de contravenții din Codul Contravențional. Or, contravențiile din domeniul serviciilor financiare nu au un grad de prejudiciabilitate mai mare decât alte tipuri de contravenții, astfel încât să justifice o derogare de la normele generale privind termenul de prescripție. Stabilirea unui termen special de prescripție de 3 ani pentru aceste contravenții, diferit de termenul general de 18 luni, creează o situație de inegalitate juridică deoarece contravine principiilor de echitate și proporționalitate.

Atragem atenția că în cazul tuturor contravențiilor și infracțiunilor, termenul de prescripție curge din data comiterii faptei. Or, într-o jurisprudență rămasă constantă, Curtea Constituțională a statuat că *„pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție.”* (Hotărârea Curții Constituționale din 24.05.2012). În această ordine de idei, o normă punitivă, a cărui termen de prescripție începe să curgă doar la dorința statului (agentului constator), nu ar îndeplini criteriul de previzibilitate. Subsecvent, introducerea unui termen de prescripție diferit care să curgă de la data constatării contravenției pentru aceste fapte creează o incoerență cu principiul general de calcul al prescripției de la data săvârșirii faptei și afectează negativ securitatea juridică. Această prevedere ar permite sancționarea unor contravenții la o perioadă de mai mulți ani după ce acestea au fost săvârșite, ceea ce este incompatibil cu realitățile practice. După o perioadă îndelungată, documentele justificative și probele necesare apărării pot să nu mai existe, fie din cauza uzurii materiale, fie din cauza politicilor legale și interne de arhivare care, conform legislației în vigoare, nu impun păstrarea acestora pe durate nejustificat de lungi. Astfel, s-ar ajunge la încălcarea dreptului la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, deoarece persoana sancționată ar fi lipsită de mijloacele necesare pentru a-și construi apărarea. Uniformizarea legislației prin aplicarea unui termen de prescripție

unic, calculat de la data săvârșirii faptei, asigură coerența și predictibilitatea normelor legale. Această abordare este esențială pentru a preveni abuzurile și pentru a garanta tratamentul egal al tuturor contravențiilor. În plus, termenele de prescripție urmăresc, prin natura lor, să încurajeze o acțiune promptă din partea organelor competente pentru constatarea și sancționarea contravențiilor. Extinderea nejustificată a acestor termene prin raportarea lor la data constatării ar putea favoriza pasivitatea autorităților. Astfel, pentru a proteja drepturile părților implicate și pentru a menține echilibrul între eficiența sancționării contravențiilor și respectarea principiilor fundamentale de drept, termenul de prescripție trebuie să curgă de la data săvârșirii faptei, în conformitate cu regimul aplicabil tuturor contravențiilor. La caz, în cazul curgerii termenului de prescripție de la data constatării încălcării sugrumă în general esența termenului de prescripție, or acest termen nu mai contează din moment ce de la data săvârșirii încălcării pot să treacă zeci de ani și totuși fapta să poată fi sancționată imprescriptibil. **În concluzie, pentru asigurarea coerenței și echității în tratamentul contravențiilor din toate domeniile, inclusiv al serviciilor financiare, propunem excluderea ambelor amendamente.**

3. În partea ce ține de propunerile de modificare a art. 293², nu există anumită fundamentare pentru majorarea amenzilor ce urmează a fi aplicate. Codul Contravențional, la art. 34 alin. (2¹), prevede expres că amenda la persoanele juridice se aplică de la 10 la 1500 de unități convenționale, iar majorarea amenzilor nu este argumentată. Totodată, dorim să menționăm că în legislația din România (art. 6 din Ordonanța Guvernului nr. 2 [OG 2 12/07/2001 - Portal Legislativ just.ro](https://www.legislativ.just.ro/OG212072001)) oricărui contravenient, persoana fizică sau juridică îi poate fi aplicat avertismentul. Este firesc ca avertismentul să poată fi aplicat persoanelor juridice, în măsura în care acestea se fac culpabile de comiterea unor fapte mărunte, pentru care nu este nevoie aplicarea unor sancțiuni juridice mai severe. În context, considerăm faptul că Codul contravențional trebuie completat la art. 32 alin. (5) cu mențiunea „*a¹*- avertismentul:”. Propunem ca la toate contravențiile ce pot fi aplicate de CNPF să fie asigurată aplicarea corespunzătoare a legii contravenționale, făcând uz de principiul individualizării răspunderii contravenționale și sancțiunii contravenționale, în urma cărui fapt CNPF în calitate de agent constator căruia i s-a atribuit prin lege aplicarea rigorilor normative, va ține cont de caracterul și de gradul prejudiciabil al contravenției, de persoana făptuitorului și de circumstanțele atenuante ori agravante, aplicând astfel o sancțiune contravențională proporțională urmărilor prejudiciabile survenite în urma faptei contravenționale săvârșite. Se consideră faptul că avertismentul este o sancțiune contravențională mai blândă și trebuie să constituie prima treaptă de sancționare pe scara sancțiunilor contravenționale în cazul admiterii încălcărilor, fiind considerată o sancțiune morală și reputațională. Efectul juridic al acestei sancțiuni duce la apariția riscului reputațional, fapt ce uneori este mai grav decât sancțiunea sub formă de amendă. Ținem cont că orice sancțiune, inclusiv cea contravențională, nu reprezintă un scop în sine, ci un mijloc de corectare a raporturilor sociale, de formare a unui spirit de responsabilitate, dar și de ghidare în materie de conformare a pieței, iar pentru aceasta nu este nevoie ca în toate cazurile să se aplice sancțiunea amenzii față de încălcările admise în activitatea de prestare a serviciilor financiare.

4. În partea ce ține de propunerile de modificarea a art. 305 și extinderea acestuia cu noi prevederi care stabilesc sancțiuni pentru încălcări specifice ale asigurătorilor și intermediarilor în asigurări, considerăm faptul că acest demers nu este justificat, având în vedere că Legea nr. 92/2022, la art. 122, deja prevede sancțiuni pentru nerespectarea legislației relevante, fapt ce presupune o suprapunerea de sancțiuni. De asemenea, ținem să remarcăm că prin Legea nr. 214 din 20.07.2023, în vigoare din 03.08.2023, au fost abrogate unele articole/aliniate din Codul contravențional, inclusiv articolul 305, în scopul dezincriminării faptelor sub aspect contravențional și atribuirii unei caracteristici administrative activității din domeniul asigurărilor. Astfel, nu se

consideră necesar să se revină la vechea abordare. De asemenea, nejustificată este și majorarea semnificativă a sancțiunilor existente din Codul contravențional în domeniul asigurărilor. Un exemplu relevant este majorarea sancțiunilor pentru „prezentarea tardivă și/sau incompletă către Comisia Națională a Pieței Financiare a informațiilor și documentelor necesare”, unde, anterior, se aplicau sancțiuni de până la 150 de unități convenționale, iar acum se propune sancțiunea de până la 1000 de unități convenționale (art. 304³ alin. (1) Cod contravențional).

În altă ordine de idei, situațiile expuse în textul art. 305 sunt reglementate drept încălcări ale legislației cu privire la asigurări și sunt prevăzute ca situații care atrag aplicarea amenzilor și în conformitate cu Regulamentul Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 60/5 cu privire la aprobarea „Regulamentului privind gradualizarea sancțiunilor aplicate asigurătorului (reasigurătorului) sau brokerului de asigurare și/sau reasigurare” și până la abrogarea expresă a acestuia de către Banca Națională a Moldovei, continua să producă efecte juridice, iar nota informativă nu oferă o explicație referitoare la aplicarea concomitentă a acestora.

Aceste sancțiuni pot deveni un instrument de presiune administrativă, mai ales dacă sunt aplicate într-un mod disproportionat și nu sunt condiționate de faptul că sancțiunea este aplicată dacă nerespectarea obligației asigurătorului a cauzat prejudicii sau încălcarea afectează drepturile și interesele consumatorilor.

5. La art. 344 se propune următorul cuprins pentru alin. (4) litera b):

„b) încălcarea de către profesionist a cerințelor stabilite la art.5 și 6 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori la furnizarea informației precontractuale, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”; după litera b) se introduce litera b¹) cu următorul cuprins: „b¹) nerespectarea cerințelor stabilite la art.10 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se sancționează cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”;

Cu referire la aceste contravenții este esențial să se țină cont de specificul activității profesioniștilor în domeniul furnizării informațiilor precontractuale și ale clauzelor contractuale. În majoritatea cazurilor, aceste procese sunt standardizate și aplicate uniform tuturor consumatorilor. Prin urmare, calificarea fiecărei încălcări ca un caz separat ar putea duce la o abordare punitivă disproportionată, care contravine atât principiilor proporționalității, cât și celor de echitate.

Mai mult, aplicarea repetată a sancțiunii contravenționale pentru fiecare caz separat poate avea un efect negativ asupra mediului de afaceri, creând incertitudine și descurajând respectarea legislației prin impunerea unor poveri financiare excesive. În acest sens, reglementarea ar trebui să fie clară în stipularea faptului că sancțiunea contravențională vizează încălcările sistemice, și nu fiecare încălcare individuală rezultată din aceste încălcări sistemice.

Principiul *ne bis in idem*, garantat de art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, prevede că nicio persoană sau entitate juridică nu poate fi sancționată sau judecată de două ori pentru aceeași faptă. Aplicarea unei sancțiuni pentru fiecare caz în parte, în contextul unui sistem standardizat, ar putea echivala cu o dublă pedepsire.

În concluzie, pentru asigurarea aplicării echitabile și proporționale a legii, este necesar ca textul legislativ să excludă explicit posibilitatea aplicării sancțiunii contravenționale pentru fiecare caz individual, limitând-o la încălcările sistemice.

Prin urmare, se propune următoarea formulare a normei:

„b) încălcarea de către profesionist a cerințelor stabilite la art.5 și 6 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori la furnizarea informației precontractuale, se sancționează cu amendă **unică pentru toate cazurile existente la data constatării de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.**”; după litera b) se introduce litera b¹) cu următorul cuprins: „b¹) nerespectarea cerințelor stabilite la art.10 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, se sancționează cu amendă unică pentru toate cazurile existente la data constatării de la 400 la 500 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice.”.

6. Cu referire la propunerea de completare a art. 344, la alin. (4) cu litera j), considerăm inoportună această modificare, deoarece deja există o normă generală aplicabilă - Neexecutarea hotărârii instanței de judecată, art. 318 Cod Contravențional. Dat fiind faptul că prin hotărârea instanței de judecată s-a dispus nulitatea acestor clauze, iar comerciantul în continuare le utilizează, este evident că este o încălcare a art. 318 Cod Contravențional. Or, pentru una și aceeași faptă nimeni nu poate fi pedepsit de două ori: și prin prisma art. 318 și prin prisma art. 344 alin. (4) lit. j). În această ordine de idei, pentru a nu suprapune normele existente, solicităm excluderea modificării propuse.

IV. La Art. VIII - Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 191 – 197, art. 619) cu modificările ulterioare.

1. Art. 1 se completează cu alin. (2) cu următorul cuprins:

„(2) Prevederile prezentei legi se aplică corespunzător în cazul înaintării de către garantul (fidejuratorul) consumator a pretențiilor privind încălcarea acesteia.”.

Această completare se consideră inoportună deoarece fidejuratorul consumator este protejat prin Codul Civil prin modificările din 01.03.2019, art. 1662-1666. Prin intermediul articolelor indicate s-a instituit un regim de protecție a consumatorului și conform art. 1662, alin. (4) se dispune că orice clauză care contravine dispozițiilor secțiunii 1, 2, 4 și prezentei secțiuni în detrimentul garantului (fidejuratorului) consumator este lovită de nulitate absolută. Considerăm suficient aceste prevederi, iar prin propunerile înaintate aceasta iar da drepturi suplimentare de a tergiversa încasarea datoriei, uneori chiar abuzuri din rea intenție din partea consumatorului și fidejuratorului.

2. La art. 2, alin. (2) la litera a), cuvântul „operational” se exclude.

Prin Legea nr. 93/2022 a fost introdusă plafonarea costurilor aferente contractelor de credit, leasing financiar și împrumut, reglementările limitative fiind prevăzute în Legea nr. 139/2007, Legea nr. 202/2023 și Legea nr. 1/2018.

Reglementările introduse în Legea nr. 1/2018 se refereau în măsură **exactă atât la contractul de credit, cât și la cel de leasing financiar**, argumentarea privind existența acestor plafonări, atât pentru contractele de credit, cât și leasing financiar, fiind similară.

Din omisiune la acel moment, în Legea nr. 202/2013 reglementarea ce ține de plafonare a fost introdusă cu greșeală față de Legea nr. 1/2018; a se vedea mai jos textul:

Legea nr. 1/2018:

(1) Se interzic organizației de creditare nebancaară:

e) aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în **contractul de credit/leasing financiar** dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe o zi de credit nebanancar/leasing financiar depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului nebanancar/leasingului financiar, în cazul acordării creditului nebanancar/leasingului financiar consumatorilor;

e¹) stabilirea costului total al creditului nebanancar/leasingului financiar (care include dobânzi, comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată) mai mare decât valoarea debursată conform contractului respectiv sau decât valoarea de intrare a bunului în **contractul de leasing financiar** pentru consumatori care nu este destinat achiziționării, construcției sau renovării (modernizării) unei locuințe garantate cu un bun imobil în vederea asigurării obligației de plată a creditului respectiv;

Legea nr. 202/2013:

(7) Se interzice:

a) aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în **contractul de credit** dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe o zi de credit depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului;

b) stabilirea costului total al creditului (care include dobânzi, comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere și orice alt tip de plată) mai mare decât valoarea debursată conform contractului respectiv (sau valoarea de intrare a bunului în **contractul de leasing financiar**), credit care nu este destinat achiziționării, construcției sau renovării (modernizării) unei locuințe garantate cu un bun imobil în vederea asigurării obligației de plată a creditului respectiv.

Deci, în Legea nr. 202/2013, la art. 15, alin. 7), lit. a) s-a omis reglementarea și a contractelor de leasing financiar, fapt care s-a agravat și mai tare prin excluderea în general din Legea nr. 1/2018 a reglementărilor ce țin de plafonarea costurilor prin Legea nr. 175/2023. Astfel, segmentul contractelor de leasing financiar rămânând a fi nereglementat în partea ce ține de plafonare.

Prin urmare, considerăm oportună corectarea omisiunii date.

Din aceleași considerente, și în spiritul consecutivității prevederilor legale și scopului legal urmărit de acestea, considerăm că acest amendament presupune faptul că contractele de leasing, inclusiv cel financiar, din greșeală vor fi excluse de sub imperiul Legii nr. 202/2013 ceea ce este inechitabil în raport cu ceilalți jucători de pe piață, precum și nu se asigură corespunzător protecția consumatorilor în cadrul acestor contracte civile, care de fapt până în prezent beneficiază de garanțiile aplicabile consumatorilor. Așadar, **solicităm excluderea acestui amendament cu menținerea în continuare a redacției actuale a prevederilor art. 2 alin. (2) lit. a) din legea nr. 202/2013.**

3. Potrivit art. 2, alin. 2), lit. c) este indicat că Legea nr. 202/2013 nu se aplică contractelor de credit în baza cărora creditul este acordat fără dobândă și fără alte costuri.

Urmare analizei efectuate a prevederilor Legii nr. 202/2013, a interpretării în ansamblu a normelor acesteia cât și a experienței și modului de lucru a companiilor, se relevă faptul că penalitățile și dobânzile de întârziere nu fac parte din „costul creditului”; respectiv, dacă creditul este acordat fără nici un cost (dobânzi, comisioane, taxe, etc.), iar contractul de credit prevede penalități și/sau dobânzi de întârziere, acest contract urmează a fi încadrat în lit. c) alin. (2) al art. 2 din Legea nr. 202/2013. Respectiv, cu titlu de propunere în vederea concretizării prevederilor Legii nr. 202/2013 și a oferi mai multă claritate art. 2, alin. 2), lit. c) **se propune:**

Completarea art. 2, alin. 2), lit. c) la sfârșit cu sintagma „cu excepția costurilor suportate de către consumator pentru nerespectarea oricăruia dintre angajamentele stabilite prin contractul de credit”.

4. La art. 3 se propune modificarea noțiunii de *facilitate de tip „descoperit de cont”* (overdraft) în următoarea redacție:

Facilitate de tip „descoperit de cont” (overdraft) – contract de credit explicit în baza căruia un creditor pune la dispoziția unui consumator mijloace bănești pe un cont de plăți al consumatorului.

Noțiunea de cont de plată este reglementată prin Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică.

Noțiunea actuală nu este corectă întrucât orice mijloace bănești puse la dispoziția consumatorului prin contractul de credit depășesc automat soldul contului curent.

De asemenea, este necesară modificarea și delimitarea costurilor cunoscute de creditor (în momentul semnării contractului de credit) și cele necunoscute (precum dobânda de întârziere/penalitatea, etc.), prin prisma restricțiilor impuse în art.15, , alin. 7), lit. b) din Legea nr. 202/2013.

Momentan, există o confuzie în privința a ceea ce înseamnă *stabilirea*, care poate avea loc doar inițial la momentul semnării contractului de credit, iar ulterior poate fi *încasarea/aplicarea*, care poate fi diferită de mărimea costului inițial, dacă consumatorul achită anticipat sau admite restanțe. Or, în prevederea menționată în paranteze este indicat (care include dobânzi, comisioane, taxe, **penalități, dobânzi de întârziere** și orice alt tip de plată), deci costuri pe care creditorul inclusiv prin prisma art. 23 nu poate să le prevadă în mărime expresă și să le stabilească în contract la data încheierii contractului.

Prin păstrarea variantei actuale, confuzia constă în sintagma „*stabilirea costului total al creditului*”.

5. Cu referire la art. 4 „*Informații standard care trebuie incluse în publicitate*”, considerăm faptul că normele acestui articol urmează a fi ajustate în conformitate cu tendințele actuale utilizate de platforme sociale, Google Ads, etc., conform cărora, respectarea prevederilor actuale ale legii, din punct de vedere tehnic nu este posibilă.

De asemenea, alin. (1) al art. 4 prevede că: „ (1) *Orice formă de publicitate referitoare la contractele de credit care indică o rată a dobânzii sau **alte informații** referitoare la costul creditului pentru consumator va cuprinde informații standard în conformitate cu prevederile din prezentul articol.*”.

Termenul „**alte informații**” este unul general și vag, fiind dificil în aplicare pentru că creează confuzie și lasă mult loc de interpretare. Se consideră că prevederea anterioară „**cifre**” este una mai potrivită.

6. La art. 4, alin. (2), se propune substituirea textului „*informațiile standard specifică, într-un limbaj clar, concis și lizibil, în același câmp vizual și cu caractere de aceeași dimensiune, prin intermediul unui exemplu reprezentativ, următoarele*” cu textul „*informațiile standard specifică, într-un limbaj clar, concis și lizibil, prin intermediul unui exemplu reprezentativ, următoarele*”. Totodată, se propune excluderea textului de la art. 4 alin (2) lit c) „, care se indică în mod evidențiat (cu caractere aldine)” și excluderea literei g) din art. 4 alin. (2). Modificările propuse sunt în corespundere cu Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului UE din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului UE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 133/66 din 22 mai 2008. Condițiile de fapt a contractului, depind de mai mulți factori (suma necesară, venituri, termenul, etc.). Debitorul poate

solicita oricând oferta creditorului cu aceste detalii și o poate compara cu alte oferte existente, fără ca aceste detalii să fie incluse în publicitate.

7. Cu referire la art. 5, alin. (3), lit. f), considerăm necesară detalierea sintagmei „[...] în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite [...]”. Propunerea se fundamentează pe faptul că în cadrul ședințelor de lucru organizate de Comisia Națională a Pieței Financiare, ultima a expus o opinie separată, contrară opiniei OCN-urilor.

Legea nu prevede expres, în redacția actuală, care sunt circumstanțele de aplicare a diferitor rate ale dobânzii. Respectiv, autorul urmează să expună opinia privind aplicabilitatea acestor noțiuni.

8. Cu referire la art. 5, alin. (3), lit. h), considerăm necesară detalierea sintagmei „[...] diferitelor solduri restante fixate la rate diferite ale dobânzii aferente creditului;” pentru a fi clară modalitatea de aplicare a acestei prevederi iar după textul „graficul de plăți” se propune introducerea sintagmei „care va conține”.

9. La art. 10, alin. (3) lit. h), propunem excluderea completării deoarece executarea silită este descrisă în art. 10 din Codul de executare, iar prin art. 15 alin. 10¹ este indicat „inclusiv prin adresare în instanța de judecată, doar în cazul în care termenul oricăror plăți restante depășește 90 de zile de la data scadenței acestora.”.

10. Se propune următoarea redacție a lit. f) de la art. 5 alin. (3) și art. 10 alin. (3) al Legii 202 privind contractele de credit pentru consumatori:

„în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, se specifică informațiile menționate privind toate ratele aplicabile, cu excepția cazurilor când în exemplele de calcul s-a arătat ratele maxime aplicabile la momentul semnării informației precontractuale și contractului de credit”.

În cazul în care în informația precontractuală și contractul de credit se oferă ratele maxime, informația respectivă nu duce în eroare, prejudiciind consumatorul și înșelându-l cu privire la o ofertă avantajoasă pe care acesta nu ar fi acceptat-o, ba din contra, rata maximă calculează care este riscul maxim căruia consumatorul ar putea fi supus în caz de aplicare a acestor rate. Suplimentar, pentru a asigura capacitatea de plată a debitorului pe parcursul contractului, conform pct. 39 din Regulamentul BNM privind creditarea responsabilă la acordarea de credit, creditorul face un test de sensibilitate la rata dobânzii, pentru a se asigura că consumatorul va putea onora obligațiile aferente creditului dacă rata dobânzii crește. În cadrul testului de sensibilitate, la calcularea RSDV, se utilizează rata aplicabilă a dobânzii pentru credit nu mai mică decât rata medie ponderată a dobânzilor pentru creditele noi acordate conform ultimului raport publicat de Banca Națională, pentru tipul și termenul corespunzător al creditului plus 4 p.p. Acest exercițiu efectuat permite ca până la acordarea creditului, debitorul să fie maxim protejat pentru incapacitatea de plată, iar prezentarea ratelor maxime aplicabile nu este în măsură să dezavantajeze consumatorul, dacă în final acesta va beneficia de rate mai mici.

11. La articolul 10, alineatul (3), la litera i), primul enunț, după cuvintele „dreptul consumatorului” se introduce textul „, în limita opțiunilor indicate în contractul de credit,”;

Această sintagmă ridică mai multe probleme de claritate și aplicabilitate, ceea ce generează ambiguități și lasă lor de interpretări. Considerăm faptul că la moment norma este clară și previzibilă, oferă protecția corespunzătoare consumatorului, și din acest motiv **se solicită excluderea acestui amendament din proiectul de lege.**

12. La articolul 10, alineatul (3), litera m) se completează cu textul „, care conține cel puțin termenul minim la care creditorul poate iniția procedura de executare silită;”.

Aferent acestui amendament, ținem să specificăm că acest termen este reglementat în Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, la art. 15, alin. 10¹ și constituie 90 de zile de la data scadenței plăților restante, **motiv pentru care solicităm excluderea acestui amendament.**

Totodată, prevedere este considerată a fi abuzivă în raport cu drepturile creditorului de alege una din metodele de apărarea a drepturilor prevăzute de art. 16 din Codul civil care poate să nu aibă o procedură de colectare a datoriilor prin intermediul instanțelor de judecată/executor, ci decise să cesioneze creanța. Este un drept al creditorului de a iniția acțiunea civilă în termenul legal de prescripție, precum și a remite datoria debitorului.

13. Se propune completarea art. 12 alin. (1), după textul „nu se admite” cu următoarea sintagmă „, dacă părțile nu au convenit altfel”.

Conform art. 993, alin. (2) Cod Civil „Părțile contractante pot încheia în mod liber, în limitele dispozițiilor legale imperative, contracte și pot stabili conținutul lor.”. Prin urmare, părțile sunt în drept să stabilească conținutul contractului și clauzelor acestora, precum și să le renegocieze pe parcurs dacă astfel se realizează interesul comun al acestora.

14. Se propune modificarea alin. (3) al art. 13 după cum urmează:

„Creditorul notifică consumatorul cu privire la orice modificare, a ratei dobânzii și, corespunzător, cu privire la valoarea plăților de efectuat după intrarea în vigoare a noii rate a dobânzii aferente creditului, cu cel puțin 15 zile înainte ca aceasta să intre în vigoare.”.

Considerăm oportun de a concretiza că termenul de 15 zile nu poate fi respectat în mod obiectiv în cazul modificării ratei dobânzii. Din experiență, indicele BNM se publică după data de 20 a fiecărei luni, iar creditorul stabilește rata dobânzii la data de 1 a lunii. Suplimentar, menționăm că la modificare este imposibil de anexat graficul de plăți, or acesta se modifică în sistem odată cu intrarea în vigoare a modificărilor și tehnic nu este posibil de transmis consumatorului, iar în cazul în care notificarea se face prin SMS, graficul nu poate fi atașat la mesaj. Prin notificarea despre modificările la rata dobânzii potrivit art. 11 alin. (1) lit. a), consumatorul este informat despre valoarea plăților de efectuat după intrarea în vigoare a noii rate a dobânzii, fapt ce constituie o informare suficientă a clientului înainte de intrarea în vigoare a noului grafic. La data intrării în vigoare a graficului modificat, acesta este disponibil pentru consumator în sucursale și SADD.

15. Se propune completarea art. 13 cu un alineat nou cu următorul conținut:

„(5) Prevederile prezentului articol se aplică indicelui de referință pentru contractele de credit cu dobândă flotantă pentru consumatori, aprobat de Banca Națională, atunci când acesta este disponibil.”.

Este important de menționat că în conformitate cu prevederile prezentei Legi „se lege creează cadrul legal necesar pentru aplicarea prevederilor Directivei 2008/48/CE”. În această ordine de idei, într-adevăr, la art. 10 alin. (2) lit. f), Directiva statuează că „contractul de credit specifică în mod clar și concis: rata dobânzii aferente creditului, condițiile care guvernează aplicarea acestei rate și, atunci când este disponibil, orice indice sau rată de referință aplicabilă ratei inițiale a dobânzii aferente creditului, precum și perioadele, procedurile și condițiile în care variază rata dobânzii aferente creditului și, în cazul în care se aplică rate diferite ale dobânzii aferente creditului în circumstanțe diferite, informațiile sus-menționate privind toate nivelurile aplicabile”.

De asemenea, atragem atenția legiuitorului, că în pofida faptului că prin art. 32 alin. (2) din Lege, s-a pus în sarcina BNM, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, să aducă actele sale normative în concordanță cu prezenta lege sau, după caz, va adopta actele normative necesare aplicării prezentei legi, până la moment BNM nu și-a executat această obligație pozitivă. În această ordine de idei, art.13 din Lege rămâne o normă juridică în alb¹ și nu poate fi aplicată în lipsa și până la aprobarea Metodologiei BNM, inclusiv pentru că nu este previzibilă, nefiind suficient de clar pentru subiecții destinatari (i.e. profesioniștii) care este comportamentul prescris prin această normă juridică. Cu referire la calitatea legii, Curtea Constituțională a punctat următoarele:

- „Curtea reiterează că o normă de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să-i permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțe, consecințele acestei conduite (DCC nr.142 din 22 noiembrie 2018, § 24).” (Decizia nr.16 din 10.02.2020);
- „25. Totodată, pentru ca legea să îndeplinească cerința previzibilității, ea trebuie să stabilească cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (e.g. a se vedea Sissanis v. România, 25 ianuarie 2007, § 66).” (Decizia nr.142 din 22.11.2018). Această deficiență se datorează faptului că autoritățile statului nu și-a executat obligația pozitivă de a aproba Metodologia în cauză. O atare omisiune urmează a fi acum corectată de către legiuitor prin completarea art. 13 din Legea nr. 202 privind contractele de credit pentru consumatori. Or, prin prisma principiului previzibilității, enunțat supra, pentru subiecții de drept nu este suficient de clar care indice urmează a fi aplicat, și de când urmează a fi aplicat dacă BNM a adoptat metodologia impusă prin lege.

16. Se propune completarea art. 15 alin. (1) cu următorul text:

„Nu se consideră modificare unilaterală prelungirea termenului peste scadența liniei de credit în cazul aplicării cerințelor de creditare responsabile la diminuarea sumei stabilită în contractul de credit cu notificarea consumatorului referitor la respectiva diminuare și în cazul în care alte clauze decât cele legate de diminuarea sumei creditului și a termenului nu se modifică.”.

Creditorul, la prelungirea termenului în cazul liniei de credit, verifică obligatoriu bonitatea consumatorului. În cazul în care propunerile vor fi acceptate, prin notificare clientul va fi informat despre faptul că suma creditului se va micșora el urmând, la alegerea sa, fie să ramburseze integral creditul, fie să ramburseze creditul care nu este prelungit urmare a evaluării bonității. Aceasta este o practică bancară utilizată la clienți persoane juridice și acest serviciu financiar este comod, deoarece clientul are disponibilă opțiunea de continuare a utilizării creditului în aceleași condiții.

17. La art. 15, se propune completarea cu alineatele (6¹)-(6²).

Alin. (3), art. 15 stipulează că nesemnarea de către consumator a actului adițional privind modificările impuse prin legislație este considerată acceptare tacită, cu condiția ca aceste modificări să nu includă alte prevederi decât cele impuse de legislație.

¹ *Norme juridice în alb – norma juridică incompletă își identifică ipoteza și/sau sancțiunea într-o altă normă ce la moment nu posedă forță juridică, poate chiar încă nu este formulată.* Andrei Negru, *TEORIA GENERALĂ A DREPTULUI ȘI STATULUI ÎN DEFINIȚII, INTERPRETĂRI, SCHEME, Note de curs*, Chișinău, 2018, pag. 112-113 // <https://bibliotecapublicadrept.wordpress.com/wp-content/uploads/2020/03/negru-a..pdf>

Alin. (6²), însă, introduce o prevedere contrară, specificând că nerecepționarea unui răspuns din partea consumatorului nu este considerată acceptare tacită, iar contractul rămâne neschimbat. Această contradicție între articole creează confuzie juridică cu privire la modul în care ar trebui interpretată și aplicată acceptarea tacită în cadrul modificărilor contractuale. Pe de o parte, legea recunoaște acceptarea tacită, iar pe de altă parte, o interzice explicit. Această ambiguitate este contrară principiului clarității legislației și poate duce la conflicte și litigii inutile între părți.

În altă ordine de idei, conform alin. (6²) în redacție propusă, dacă consumatorul nu acceptă clauzele contractuale propuse, creditorul nu are dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent. Totuși, această prevedere ignoră drepturile creditorului de a-și adapta relațiile contractuale în funcție de condițiile economice și de a-și proteja interesele financiare.

În practică, consumatorii au rareori un interes în a accepta modificările contractuale care implică creșterea costurilor (cum ar fi dobânzi mai mari, taxe suplimentare, etc.), chiar dacă aceste modificări sunt necesare pentru a reflecta schimbările din piață (de exemplu, creșterea ratei dobânzilor de referință). Prin urmare, prevederea reduce capacitatea creditorului de a asigura sustenabilitatea relațiilor contractuale și îl obligă să suporte singur riscurile economice.

Propunerile introduc o incertitudine operațională și juridică pentru creditor deoarece acestea îi limitează capacitatea de a adapta clauzele contractuale în mod unilateral, chiar și în situațiile în care modificările sunt justificate de motive obiective. Spre exemplu:

- Modificările legislative sau schimbările economice care afectează costurile creditului nu ar putea fi aplicate fără acordul explicit al consumatorului.
- Consumatorii ar putea ignora deliberat notificările privind modificările contractuale, forțând creditorul să mențină condițiile inițiale, chiar dacă acestea nu mai sunt sustenabile economic.

Pentru a proteja echilibrul contractual și a evita impactul negativ asupra pieței financiare, propunem următoarele modificări și clarificări:

Armonizarea prevederilor privind acceptarea tacită:

Este esențial ca alin. (3) și alin. (6–6²) să fie clarificate și armonizate. Dacă acceptarea tacită este considerată aplicabilă în cazul nesemnării actului adițional de către consumator, această prevedere trebuie menținută și corelată cu celelalte alineate. În caz contrar, dacă se decide eliminarea acceptării tacite, acest principiu trebuie exclus complet pentru a evita contradicțiile.

Respectarea drepturilor creditorului:

Creditorul trebuie să aibă dreptul de a adapta contractul la condițiile economice, inclusiv dreptul de a penaliza consumatorul sau de a declara creditul scadent în cazul refuzului de a accepta modificările contractuale justificate. Acest drept este necesar pentru a menține echilibrul contractual și a proteja interesele creditorilor.

Prevenirea abuzurilor din partea consumatorului:

Consumatorii nu ar trebui să poată refuza modificările contractuale fără un motiv întemeiat sau fără a oferi o justificare clară. Introducerea unei obligații pentru consumator de a motiva refuzul ar putea reduce riscul de abuz și ar facilita dialogul dintre părți.

18. La art. 15, alin. 7), lit. a) actualmente în proiectul de Lege este prevăzută interzicerea de aplicare a ratei dobânzii de credit anuale specificate în contractul de credit dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități, ~~dobânzi de întârziere~~ și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii,

pe o zi de credit depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului pentru termenul de utilizare efectivă a creditului de către consumator, din care se exclude sintagma „dobânzi de întârziere”.

În vederea asigurării unei protecții efective consumatorului de servicii financiare, precum și pentru a asigura o consecvență și claritate a normei pentru jucătorii de pe piață, propunem păstrarea dobânzii de întârziere în plafon și includerea în plafon în mod expres a comisionului pentru închidere anticipată. Adicional, este necesar de exclus din actuala redacție a normei litera „o” din sintagma *”pe o zi de credit”*. Așadar, redacția art. 15 alin. (7) lit. a) ar fi următoarea:

„(7) Se interzice: a) aplicarea ratei dobânzii de credit anuale specificate în contractul de credit dacă aceasta depășește 50%, iar toate celelalte plăți aferente (comisioane, taxe, penalități, dobânzi de întârziere, comision de închidere anticipată și orice alt tip de plată), cu excepția dobânzii, pe zi de credit depășesc 0,04% din valoarea totală a creditului pentru termenul de utilizare efectivă a creditului de către consumator; (...).”
Adicional, considerăm oportună completarea cu această normă și a prevederilor Legii nr. 139/2007.

19. La art. 15 este prevăzută completarea alin. (4) cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) creditorul nu poate pretinde dobânda de întârziere.”

Prin urmare, în contextul păstrării în plafonul costurilor a dobânzii de întârziere considerăm necesară excluderea acestei modificări, mai ales că aceasta nu are nici un sens în direcția protecției consumatorului.

20. În corespundere cu nota de fundamentare la proiectul de lege înaintat se statuează că potrivit art. 9 alin. (1) lit. k) din Legea nr. 192/1998, CNPF are dreptul să examineze cauzele contravenționale în domeniul pieței financiare, atribuite în competența sa conform Codului Contravențional. La o analiză a conținutului prevederilor Codului Contravențional, se atestă un deficit al măsurilor sancționatoare și de impunere privind respectarea legislației.

O altă problemă este asigurarea executării deciziilor CNPF cu impact financiar asupra furnizorilor de servicii financiare. Potrivit art. 15 alin. (9¹) din Legea nr. 202/2013, CNPF solicită restituirea de către creditor a tuturor plăților prevăzute în contract (care includ dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plată), cu excepția sumei inițiale debursate conform contractului de credit, în cazul încălcării prevederilor alin. (7) și/sau (8). În practică, se atestă situații când creditorii refuză sau eludează de la îndeplinirea acestei solicitări, fiind, într-un final, prejudiciați consumatorii debitori.

Prin urmare, există necesitatea de fortificare a regimului de impunere a unor astfel de decizii, eventual oferindu-le statut de document executoriu în sensul Codului de executare. Impactul normelor respective se va materializa prin creșterea gradului de conformitate și creșterea vectorului de prevenție și, respectiv, de management al riscului, ceea ce, în consecință, va determina stabilitatea pieței, protecția consumatorilor și un grad de încredere sporit în actorii pieței.

Prin urmare, în scopul atingerii celor două obiective urmărite se propune excluderea sancțiunii prevăzute în Legea nr. 202/2013 și Legea nr. 139/2007 ce ține de restituirea doar a sumei inițiale debursate conform contractului de credit acordat, fără revendicarea altor plăți prevăzute în contract (inclusiv dobânda, comisioanele, taxele, penalitățile, dobânzile de întârziere și orice alt tip de plăți) în cazul încălcării prevederilor alin. (7) sau (8) din art. 15 Legea nr. 202/2013 și respectiv art.10 lit. h) și i) din Legea nr. 139/2007, și includerea sancțiunii contravenționale pentru aceste încălcări.

Prin includerea sancțiunii contravenționale considerăm că va fi atins obiectivul urmărit, astfel încălcarea și sancțiunea se va regăsi la locul cuvenit în Codul Contravențional, iar documentele emise în acest sens de către CNPF în calitate de agent constatator vor fi documente executorii.

În acest sens se propune:

- Excluderea din art. 15 Legea nr. 202/2013 a alin. (9), (9¹) și a sintagmei „*ce derivă din prevederile alin.(9) și (9¹) din alin. (9³)*”;
- Excluderea din art. 22 Legea nr. 139/2007 a alin. (3);
- Includerea în Codul contravențional a următoarei contravenții și sancțiuni aferente:
„Încălcarea prevederilor art. 15, alin. (7) sau (8) din Legea nr. 202/2013 și respectiv prevederilor art.10, lit. h) sau i) din Legea nr. 139/2007 se sancționează cu reducerea costurilor aferente creditului/împrumutului în mod corespunzător până la limitele admise de normele enunțate, în cadrul tuturor contractelor în care a fost admisă încălcarea și amendă de la 450 la 600 de unități convenționale, aplicată persoanei juridice/asociației.”

Remarcăm faptul că sancțiunea ce ține de reducerea costurilor până la limita admisă de Lege este inspirată din Legislația Română ([Legea nr. 243/2024 privind protecția consumatorilor cu privire la costul total al creditării și la cesiunea de creanțe](#)).

Această propunere este menită să asigure, inclusiv, un echilibru al drepturilor și riscurilor în raporturile de drept privat, precum și o securitate proporțională atât pentru consumator, cât și pentru profesionist. La momentul actual, sancțiunea prevăzută versus încălcarea admisă este vădit disproporționată, or nimeni nu este perfect, iar comiterea eventual din greșeală sau interpretare eronată a normei, fără rea intenție, pune sub risc nu doar tot profitul realizat de profesionist, dar în general desfășurarea activității de mai departe din moment ce și profesionistul are creditori față de care are obligații pecuniare.

În context, considerăm faptul că versiunea normei contravenționale propuse va fi capabilă să asigure scopul urmărit de legiuitor și anume pe de o parte să asigure o protecție și garanții pentru consumator că în nici un caz nu va plăti costuri mai mari decât cele admise de lege, și pe de altă parte o sancțiune proporțională pentru profesionist în caz de încălcare a normei legale, sancțiune menită să-l corecteze pe profesionist în activitatea de mai departe, ci nu să-i curme în general activitatea de mai departe.

Pe cale de consecință, având în vedere că urmare a acestor modificări deciziile CNPF emise pe acest aspect vor putea căpăta statutul de documente executorii, propunem excluderea din proiect a modificării la **Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004, și anume a exclude:**

„Articolul 11. Documentele executorii

Sînt documente executorii și se execută conform normelor stabilite de prezentul cod: [...]

u) deciziile Comisiei Naționale a Pieței Financiare”.

Se propune la art. 15 alin. (9)² substituirea textului „60 zile” cu textul de „un an”. Încălcarea alin. (7) și (8) ale art. 15 nu neapărat se datorează intenției creditorului, aceasta poate avea loc din cauza unei erori umane de calcul sau a unor erori în sistemul operațional al creditorului, care pot fi depistate mai târziu de 60 zile. Aceste erori, de regulă sunt depistate în perioada desfășurării unui audit, care în mod curent se desfășoară anual. În această ordine de idei, dat fiind faptul că creditorul își corectează eroarea admisă, iar prejudiciul debitorului a fost reparat sau plățile excedentare nu au fost de fapt efectuate, ar fi admisibilă corectarea respectivelor

erori în termenul de la un an. Atragem atenția legiuitorului că într-o jurisprudență uniformă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că „*scopul pedepselor este atât de a pedepsi, cât și de a preveni*” (a se vedea hotărârea Ziliberg împotriva Moldovei din 1 februarie 2005, § 33). Astfel, pentru a îndeplini rolul de prevenție, ar fi oportun ca creditorului să-i fie acordat suficient timp pentru a remedia erorile comise, abia după expirarea acestui interval de timp, ar putea fi aplicabilă sancțiunea.

21. Art. 15 se completează cu aliniatul (7¹) cu următorul cuprins: „(7¹) *În sensul alin.(7), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia, iar în vederea determinării cuantumului maxim al penalității, acesta reprezintă perioada din data imediat următoare scadenței plății până la data în care s-a efectuat plata.*”;

Apreciem propunerea de a reglementa noțiunea de „*termenul de utilizare efectivă*” și stabilirea la nivel legislativ a semnificației acesteia în vederea evitării anumitor interpretări diferențiate și aplicări neuniforme.

Totuși, în vederea reglementării cât mai clare a normei și excluderea unor interpretări ulterioare, precum și excluderea unei abordări diferite pentru penalitate care la fel este o plată aflată în cuprinsul plafonului impus de lege și având în vedere că actualmente termenul de utilizare efectivă prevăzute de lege nu face diferență între costuri/plăți în partea ce se referă la plafonare, inclusiv penalitatea și orice alte tipuri de plăți fiind prevăzute în paranteze urmare a sintagmei „*toate celelalte plăți aferente*” ca la un tot unitar, **se propune următoarea reformulare a aliniatului propus spre introducere:**

„*În sensul alin.(7), termenul de utilizare efectivă a creditului reprezintă perioada din data în care creditul a fost acordat până în data în care s-a efectuat rambursarea integrală a acestuia pentru determinarea cuantumului maxim al tuturor celorlalte plăți aferente creditului cu excepția dobânzii.*”.

La caz, considerăm oportună completarea cu această normă și a prevederilor Legii nr. 139/2007.

22. Se propune completarea art. 15 alin. (8) lit. a) cu următorul text: „*cu excepția liniei de credit , în cazul în care consumatorul întrunește condițiile de creditare responsabila*”.

Această propunere vine în contextul în care Linia de credit este creditul care se reînnoiește automat pe măsură rambursării creditului. Prin linia de credit, consumatorii au flexibilitatea de a utiliza oricând orice sumă de bani până ating limita maximă aprobată, în funcție de nevoile de plată generate de activitatea acestora. Astfel, prin modificarea propusă, creditul va putea fi rambursat și tras în repetate rânduri (inclusiv pe parcursul unei zile), pe toată perioada de acordare a liniei. În cazul în care suma este mai mică de 50 000 și bonitatea consumatorului se ameliorează, acesta are posibilitate prin semnarea Acordului Adițional să își majoreze suma creditului, nefiind obligat să ramburseze creditul contractat până la suma de 50 000 și să contacteze alt credit mai mare.

23. Se propune modificarea art. 15 alin. (8) lit. b) și excluderea sintagmei „*și expirarea a cel puțin 10 zile lucrătoare de la această acțiune*”. Or, atâta timp cât consumatorul a stins obligația scadentă de rambursare, este evident că au dispărut premisele ca consumatorul să fie vulnerabil în fața creditorului și să cedeze presiunii unei restructurări în dezavantajul consumatorului, iar aceste 10 zile sunt irelevante și nu protejează consumatorul în nici un fel.

24. La art. 15 este prevăzută completarea cu alin. (12) cu următorul cuprins:

„(12) Creditorul are dreptul să declare creditul scadent, în cazul admiterii de către consumator a unei restanțe mai mari de 90 zile consecutive.”

În art. 1769 din Codul Civil sunt deja reglementate situațiile în care creditorul poate rezolvi contractul. În mod special, alin. (1) lit. d) prevede că: *„debitorul nu a executat obligația de restituire a cel puțin 2 tranșe ale creditului”*. Aceasta demonstrează că includerea unui termen de 90 de zile în amendamentul propus nu este justificat. În redacția actuală a art. 15 alin. (11), este prevăzut clar termenul de 90 de zile ca perioadă în care creditorul poate transmite datoria către o persoană terță; solicita executarea silită de la consumator și înainta o adresare în instanță de judecată.

Textul alin. (11) a art. 15 curent este următorul: *„Creditorul este în drept să transmită unei persoane terțe dreptul de încasare a creanțelor aferente contractului de credit (cu excepția leasingului financiar), precum și să ceară executarea silită de către consumator a părții neachitate din valoarea totală a creditului (cu excepția leasingului financiar), inclusiv prin adresare în instanța de judecată, doar în cazul în care termenul oricăror plăți restante depășește 90 de zile de la data scadenței acestora.”*

Păstrarea amendamentului alin. (12) la art. 15 în forma actuală ar genera o lipsă de coerență între prevederile amendamentului, art. 15 alin. (11) și art. 1769 Cod civil în care deja sunt reglementate expres motivele și termenele de rezoluțiune a contractului de credit. Subsecvent, în art. 1769 Cod civil sunt reglementate mult mai multe motive decât restanța la credit, iar includerea acestui amendament riscă să limiteze motivele de rezoluțiune doar la unul, și acela necorelat cu art. 1769 Cod civil. **Având în vedere cele de mai sus, considerăm că alin. (12) urmează a fi exclus pentru a evita contradicțiile legislative și pentru a asigura claritatea normelor.**

25. La art. 15 este prevăzută completarea cu alin. (13) cu următorul cuprins:

(13) Creditorul aplică una din măsurile de restructurare a creditului prevăzute la alin.(14), la solicitarea consumatorului, în condițiile în care se atestă:

a) încetarea căsătoriei consumatorului;

b) decesul soțului/soției consumatorului;

c) că consumatorul sau soțul acestuia devine șomer sau își pierde cel puțin o treime din venitul declarat la momentul încheierii contractului de credit de consum.

Intenția autorului de a impune restructurarea creditului nu este clară, odată ce acordarea creditului a fost bazată pe regulamentul privind bonitatea consumatorului iar elemente de a obliga restructurarea creditului nu sunt analizate și luate în calcul pentru consumatori.

La fel, pe parcursul deservirii unui credit, consumator poate divorța și se poate căsători de câteva ori, situație similară și cu calitatea de șomer. Există riscul real ca acest instrument să poată fi folosit cu rea credință, or din practica actuală se atestă situații când persoanele divorțează sau se concediază, își limitează salariile având propria afacere sau afaceri afiliate, cu scopul de a se eschiva de la responsabilități sau răspundere.

Odată ce la analiza bonității se solicită verificarea veniturilor confirmate pentru o perioadă de cel puțin 6 luni, iar acestea pot include și remitențele, etc., atunci consumatorul poate manipula cu informația prezentată la momentul examinării cererii de credit și ulterior la solicitarea unei restructurări.

De exemplu: consumatorul prezintă pentru o perioadă de 6 luni extrase de pe cont că recepționează remitențe în mărime de 10 000 MDL lunar, ulterior poate prezenta extras precum că remitențele pe card sunt doar de 5 000 MDL lunar.

Cu referire la *încetarea căsătoriei consumatorului și decesul soțului/soției consumatorului*, la examinarea cererii de credit, nu este analizată situația familială a debitorului or acest lucru nu este obligatoriu; acest lucru ar putea fi aplicat doar dacă, soțul sau soția au calitatea de fidejutor, iar desfacerea căsătoriei sau decesul ar putea cumva afecta deservirea în continuare a obligațiilor pecuniare.

Cu referire la prevederile lit. c), urmează a fi clarificat ce reprezintă noțiunea de *venit declarat* – or aceasta nu se regăsește în Regulamentul privind creditarea responsabilă.

Urmează a fi exemplificat modul în care va fi aplicată această prevedere deoarece bonitatea poate fi apreciată inclusiv prin venitul minim pe economie sau istoria creditară precedentă.

Odată ce la analiza cererii de credit participa doar debitorul, nu este echitabil de a include riscurile aferente soțului/soției, or această măsură presupune pentru creditor un risc dublu atât aferent debitorului cât și aferent soțului/soției, iar orice tranzacție care implică un risc adițional presupune și un cost suplimentar pentru gestionarea acestui risc.

Totodată, considerăm necesar de a examina aplicarea acestor prevederi și prin prisma art. 15, alin. 8, întrucât orice amânare de termen presupune de fapt majorarea costului creditului.

Orice intervenție de această natură are ca efect reclassificarea creditului conform regulamentului privind clasificarea activelor și crearea adițională de provizioane/cheltuieli. Respectiv, aceste modificări impun creditorului cheltuieli suplimentare fără dreptul de a fi compensate în vreun mod.

Condițiile propuse pentru restructurarea creditului nu au întotdeauna impact asupra capacității debitorului de a-și onora obligațiile iar introducerea unor obligații de restructurare poate impune o povară disproporționată asupra creditorilor, restrângând opțiunile acestora și interferând cu funcționarea pieței de credit.

Considerăm oportună excluderea acestor completări la lege sau cel puțin revizuirea acestora prin prisma celor enunțate , inclusiv după caz cu completarea art. 15 alin. (13) cu sintagma „are dreptul să” în scopul conferirii creditorilor posibilității, și nu obligației, de a aplica măsuri de restructurare. Aceasta va permite creditorilor să evalueze și să decidă individual asupra fiecărui caz. Impunerea strictă a acestor măsuri ar limita libertatea creditorilor de a lua decizii adaptate speței și poate fi folosită cu rea credință de către debitori. Potrivit art. 996 din Codul Civil, *„contractul poate fi modificat sau rezolvit numai în conformitate cu clauzele sale ori prin acordul părților”*. Terții, inclusiv statul, nu pot interveni în raportul contractual dintre creditor și debitor.

26. La art. 24 se propune următorul cuprins al alineatului (3):

„(3) Creditorii au obligația de a primi și a înregistra reclamațiile de la consumatori și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor în condițiile prevăzute **de Capitolul IV¹ al Legii nr.105/2003** privind protecția consumatorilor.”. Este necesar de a indica expres care capitol urmează a fi respectat de către profesionist, or, sunt multiple prevederi din lege care nu sunt aplicabile unei anumite categorii (spre exemplu OCN-urilor).

27. Prin art. 26 din Legea nr. 202/2013 se indică că *„Anterior plasării/prezentării unui produs adresat consumatorilor sau în termen de până la 30 de zile de la data plasării/prezentării acestuia, creditorul va notifica Comisia Națională a Pieței Financiare despre aceasta, **cu prezentarea modelului contractului de credit pentru consumatori** (contractului-cadru). Obligația de notificare a Comisiei Naționale a Pieței Financiare îi revine creditorului inclusiv în cazul modificării caracteristicilor produsului adresat consumatorilor și/sau în cazul modificării clauzelor contractuale (contractului-cadru)”*.

Deci, prin norma legală se impune creditorului elaborarea și dispunerea în raporturile cu consumatorii de modele de contracte de credit.

Din practică însă, există cazuri în care urmare respectării normei legale și elaborării acestor modele de contracte, organele de supraveghere totuși invocă faptul că din cauza existenței unor clauze preformulate și elaborate ca tip, aceste clauze nu se consideră a fi negociate individual, sunt considerate standard și de adeziune, prin urmare se consideră a fi abuzive.

Totodată, potrivit aceleiași norme, în caz de modificare a clauzelor contractuale, acestea urmează a fi notificate repetat.

Considerăm faptul că existența unor modele tipizate de acte nu le transformă automat în clauze standard care nu pot fi negociate individual, or în acest caz am putea invoca absolut în orice situație de creditare că contractele creditorului sunt preformulate și elaborate pentru o multitudine de contracte, astfel fiind abuzive, iar creditorul din acest motiv fiind de rea credință.

În acest sens, se propune instituirea unei excepții în art. 26 din Legea nr. 202/2013 care ar indica expres:
„Clauzele contractuale elaborate tipizat conform prevederilor prezentului articol și notificate Comisiei Naționale a Pieței Financiare nu se vor considera preformulate, de adeziune, nenegociate individual și respectiv abuzive, iar la solicitarea consumatorului pot fi negociate individual, modificările la clauze survenite în acest caz neurmând a fi notificate către Comisia Națională a Pieței Financiare.”

28. Se propune modificarea art. V alin. (1) din Legea nr. 93 din 07.04.2022 pentru modificarea unor acte normative, și expunerea acestuia în următoarea redacție:

„Prevederile art .I punctul 3, ale art. II punctul 1 și ale art. IV punctul 3, cu excepția liniei de credit, care țin de aplicarea limitei la rata dobânzii și a celorlalte plăți aferente se vor aplica situațiilor juridice în curs de realizare, cu sau fără modificarea contractelor corespunzătoare, în ceea ce privește creanțele ce urmează a fi încasate, prin calcularea produsului dintre 0,177%, aplicat soldului creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni de la 29.07.2022, și numărul de zile rămase până la stingerea integrală a obligațiilor la credit. În cazul liniei de credit, ținând cont de specificul modului de executare a contractului, aplicarea limitei de 0,177 % se va aplica prin calcularea produsului dintre 0,177% aplicat soldului utilizat, cu începere din 29.07.2022 și numărul de zile rămase până la stingerea integrală a obligațiilor la credit.”

Linia de credit este un credit care se reînnoiește automat pe măsură rambursării creditului și tragerii noilor sume. Astfel, creditul poate fi rambursat și tras în repetate rânduri, pe toată perioada de acordare a liniei, iar formula indicată actualmente în lege nu poate fi aplicată acestor tipuri de credit din perioada indicată în Legea 93/2022. În această ordine de idei, soldului creditului rămas la expirarea termenului de 2 luni de la data intrării în vigoare a Legii (29.07.2022) nu reflectă datoria debitorului față de creditor.

V. La Art. XI. – Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebanară (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 108 – 112, art. 200), cu modificările ulterioare.

1. Se propune următoarea redacție a art. 4¹:

„Articolul 41. Soluționarea reclamațiilor

Organizația de creditare nebanară are obligația de a primi și a înregistra reclamațiile clienților persoane fizice – consumatori și de a lua toate măsurile necesare pentru a răspunde reclamațiilor, în condițiile prevăzute de Capitolul IV¹ al Legii nr.105/2003 privind protecția consumatorilor.”

VI. La Art. XIV – Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 229), cu modificările ulterioare.

1. La art. 89 este prevăzută următoarea redacție a alin. (2):

„(2) Înainte de încheierea unui contract de asigurare, societatea de asigurare sau intermediarul în asigurări, pe baza informațiilor obținute de la consumator, îi furnizează acestuia informații obiective privind produsul de asigurare, într-o formă ușor de înțeles, pentru a-i permite să ia o decizie în cunoștință de cauză.”.

Se propune excluderea acestei propuneri întrucât conține o formulare vagă, fără criterii sau condiții pentru determinarea „informațiilor obiective”.

Astfel de formulări pot da naștere controverselor juridice deoarece autoritățile pot considera faptul că documentele sunt incomplete sau incorecte pe baza unor interpretări stricte sau subiective, fără a oferi posibilitatea unei apărări clare pentru persoana sancționată. Aceasta poate afecta în mod negativ drepturile fundamentale ale persoanelor implicate.

În lipsa unor definiții precise ale termenilor, există riscul ca această reglementare să fie folosită abuziv de autorități.

2. În partea ce ține de completarea Legii cu art. 89¹, care impune prezentarea către client a „*Documentului de informare privind produsul de asigurare*” înainte de încheierea contractului de asigurare, ridică anumite preocupări. Considerăm faptul că impunerea acestei reglementări ar putea introduce o povară administrativă suplimentară pentru asigurători, care ar trebui să adapteze rapid documentele la schimbările pieței și la nevoile consumatorilor. Mai mult, în conținutul documentului se impune în mod obligatoriu indicarea „*sumei asigurate*” și „*duratei contractului, inclusiv data de începere și de încheiere a contractului*”, ceea ce prezumă individualizarea fiecărui document de informare. În cazul în care, la final, consumatorul refuză încheierea contractului, rămâne întrebarea: cine își va asuma cheltuielile administrative pentru elaborarea acestor documente de informare? În plus, cerințele stricte privind modul în care documentele de informare trebuie prezentate, de exemplu stabilirea unui document „*scurt*” și „*clar*”, riscă să ducă la o suprasimplificare a informațiilor esențiale, ceea ce ar putea afecta înțelegerea corectă a produsului de asigurare de către consumator, mai ales în cazul produselor complexe și în funcție de nevoile acestuia.

La lit. a) propunem reformularea sintagmei din „*tipul de asigurare*” în „*clasa de asigurare*”.

La lit. b) propunem excluderea sintagmei „*riscuri excluse*”, ori produsele de asigurare conțin riscuri acoperite și formularea de „*riscuri excluse*” nu este proprie produselor de asigurare; în cazul în care s-au avut în vedere excluderile, aceste sunt reglementate de lit. d).

La lit. c) propunem excluderea sau reformularea sintagmei „*durata plăților*” care nu este proprie produselor de asigurare.

La lit. d) propunem înlocuirea sintagmei „*pentru care nu se pot face solicitări de despăgubiri*” care este o îngrădire a drepturilor consumatorilor de servicii de asigurare cu sintagma „*pentru care nu se achită despăgubire sau indemnizației de asigurare*”.

La lit. h) propunem excluderea sintagmei „*inclusiv data de începere și de încheiere a contractului*” pentru că aceasta este o clauză negociabilă a contractului de asigurare și se determină prin acordul părților la încheierea contractului de asigurare.

La lit. i) propunem modificarea termenului „*metodă de*” care nu este proprie rezoluției contractului.

3. La art. 107, este prevăzută modificarea alin. (11) prin care cuvintele „*este responsabil față de asigurat*” se substituie cu textul „*poartă răspundere civilă, administrativă și contravențională*”.

Redacția actuală a art. 107, alin (11), prevede faptul că asiguratorul în al cărui nume acționează agentul de asigurare sau agentul bancassurance este responsabil față de asigurat pentru toate actele sau omisiunile agentului.

Astfel, cadrul normativ în vigoare asigură protecție deplină asiguraților în situațiile de omisiune a agentului de asigurare la încheierea contractelor de asigurare.

În aceste condiții considerăm nefondată intenția autorului proiectului de a înlocui prevederile care au în reglementare oferirea de protecție asiguratului cu reglementări care descriu „răspunderea civilă, administrativă și contravențională” a asiguratorului.

În altă ordine de idei, această nouă reglementare contravine condițiilor răspunderii juridice - vinovăției făptuitorului, deoarece orice încălcare a normelor juridice atrage răspunderea juridică a făptuitorului de a suporta consecințele juridice ale faptei comise.

4. La art. 109, se propun următoarele completări:

- alin. (1): înainte de textul „persoană fizică” se introduce textul „întreprinzător individual”;
- alin. (3): înainte de textul „persoană juridică” se introduce textul „întreprinzător individual și”
- propunem completarea articolului cu un aliniat nou aliniatul (3¹) cu următorul cuprins:
„(3¹) În cazul asistenților în brokeraj care subscriu exclusiv asigurări facultative, prevederile alin. (3), lit.a) și lit.b) nu se aplică.”.

Menționăm faptul că limitările actuale din art. 109 nu se încadrează în standardele și specificul de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări din practica europeană și cea din regiune privind desfășurarea activității în calitate de asistent în brokeraj.

În unele state UE, inclusiv România, asistenții în brokeraj, persoane fizice și persoane juridice activează în raport cu clienții fără anumite limitări sub răspunderea profesională a brokerului de asigurare.

Limitările introduse prin art. 109 din Legea nr. 92/2022, care au intrat în vigoare la 01.01.2023, în legislația din România se impun Asistenților auxiliari persoane fizice și persoane juridice care pot activa atât sub răspunderea profesională a asiguratorului, cât și sub răspunderea brokerului.

Dorim să comunicăm faptul că modificările legislative de reglementare a activității intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări au un impact negativ asupra intermediarii produselor de asigurări de viață, fapt despre care a fost sesizată Comisia Națională a Pieței Financiare în calitatea de autoritate de supraveghere la momentul elaborării Legii nr. 92/2022.

În acest sens, urmare sesizărilor și recunoașterii complexității problemei, în anul 2023, CNPF a înregistrat o inițiativă de modificare a art. 109 din Legea nr. 92/2022 prin Proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (asigurarea transferului de atribuții conform Legii nr. 178/2020 pentru modificarea unor acte normative), dar în acel moment această inițiativă nu a fost acceptată pe motiv că propunere respectivă nu ține de transferul competențelor de la CNPF la BNM².

² A se vede propunerea la pagina 14 din Sinteza obiecțiilor și propunerilor.

<https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6525/language/ro-RO/Default.aspx>

Referitor la alin. 7, propunem reformularea acestuia din motiv că această reglementare contravine condițiilor răspunderii juridice - vinovăției făptuitorului, deoarece orice încălcare a normelor juridice atrage răspunderea juridică făptuitorului de a suporta consecințele juridice ale faptei comise.

Se propune următoarea redacție:

„(7) În cazul unui contract de asigurare încheiat prin intermediul unui asistent în brokeraj, brokerul de asigurare în al cărui nume acționează asistentul în brokeraj poartă răspundere profesională pentru toate actele sau omisiunile asistentului în brokeraj.”.

VII. Art. XV – Legea nr. 106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 129 – 133, art. 239), cu modificările ulterioare.

1. În partea ce ține de modificarea propusă la art. 8, alin. (6) care permite eliberarea poliței de asigurare RCA și/sau a certificatului „Carte Verde” în cazul autorităților contractante, care participă în condițiile Legii nr. 131/2015 privind achizițiile publice, la procedura de achiziție publică, pot fi eliberate anterior achitării de către aceasta a primei de asigurare, ar introduce o diferențiere discriminatorie față de alți consumatori ai acestor servicii. De asemenea, se pune întrebarea de ce transportatorii sau agricultorii nu ar beneficia de aceleași avantaje. Este important de menționat că în acest caz, recuperarea primelor de asigurare de la aceste segmente de piață, revine exclusiv pe seama asigurătorului, fără a exista mecanisme de recuperare.

2. Referitor la art. 25, alin. (10) care propune calcularea vechimii unui vehicul, prioritar, începând cu data primei înmatriculări în Republica Moldova este inechitabilă și nejustificată. Astfel, asigurătorii vor fi obligați să plătească, pentru vehiculele mai vechi de 3 ani care sunt importate și înmatriculate recent în Republica Moldova, costul de înlocuire a pieselor noi. Această abordare nu ține cont de uzura naturală a componentelor auto a vehiculelor vechi (de ex. anvelopele, piesele pentru suspensie pentru amortizare, bușe, husele saloanelor, garnituri de etanșare etc., care își pierd în timp calitățile tehnice/functionale); .

3. Cu privire la modificarea propusă a art. 44, alin. (6) referitoare la evaluarea despăgubirii de asigurare în baza acordului dintre părți, pe baza prețurilor de la 3 stații de reparație, nu este viabilă din punct de vedere practic. Stabilirea unui acord între părți pentru alegerea acestor stații este practic imposibil, fapt ce ar putea întârzia procesul de despăgubire, iar transportarea vehiculului pentru evaluare și dezasamblarea acestuia pentru a identifica defectele ascunse ar implica costuri suplimentare semnificative. Alternativa propusă de legiuitor prin art. 44 al Legii nr. 106/2022, care prevede o perioadă de tranziție de 3 ani până la implementarea unui sistem automatizat de evaluare, ar putea fi o soluție adecvată pentru completarea acestui cadru normativ.

VIII. La Art. XVII – Dispoziții finale și tranzitorii.

1. Se propune următoarea redacție a alin. (1):

„Prezenta lege intră în vigoare în termen de 9 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția modificărilor efectuate la Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, a pct. 3, 8, 18, 20, 21, 28 aferent modificărilor Legii nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori, modificărilor Legii nr. 93 din 07.04.2022 pentru modificarea unor acte normative, care vor intra în vigoare la data publicării.”.

Dat fiind faptul că prin proiect se propune modificarea inclusiv a contractelor de credit, de depozit, se propun modificări în informațiile precontractuale, inclusiv în aplicările creditorilor, pentru a deveni conformi cu prezenta lege, creditorii urmează să aibă un termen rezonabil pentru a aduce în concordanță contractele și reglementările normative interne cu prezenta lege. Mai mult ca atât, proiectul propune aplicarea unor sancțiuni mai dure față pentru încălcările admise, fără a fi acordat un termen de conformare prevederilor legale.

În speranța că argumentele prezentate vor fi luate în considerare în procesul de îmbunătățire a proiectului, vă mulțumim pentru atenția acordată și rămânem la dispoziția dumneavoastră pentru orice informații suplimentare.

Cu respect,

Mila Malairău

Director Executiv

Camera de Comerț Americană din Moldova